

УКРАЇНА І РОСІЯ В КОНТЕКСТІ ЄВРАЗІЙСЬКОЇ ПАРАДИГМИ РОЗВИТКУ

**ШЕРГІН С.О.,
доктор політичних наук,
професор,
завідувач кафедри
регіональних систем та
європейської інтеграції
Дипломатичної
академії України
при МЗС України**

У статті розглянуто основні напрями українсько-російського співробітництва. Автор аналізує проблеми та основні етапи співпраці між Україною та Російською Федерацією.

Ключові слова: Україна, Російська Федерація, українсько-російські відносини, політичне співробітництво, євразійська парадигма.

Глобальні трансформації створюють нові соціально-економічні обставини та геополітичні умови для функціонування суб'єктів світової політики і таким чином формують міжнародний порядок ХХІ ст. Даний процес характеризується розширенням міжнародного середовища за рахунок появи нових суб'єктів і ускладненням структури міжнародної системи внаслідок зміни та перерозподілу їх ролевих функцій. Постбіполярний світ, в якому з'являються нові центри сили та впливу, які Америка вже не може контролювати, за словами редактора «Newsweek» Ф. Закарія, стає дедалі більш «постамериканським»¹.

Можна гіпотетично припустити, що перебудова глобальних силових векторів створить ситуацію, коли деякі країни світового центру та світової периферії будуть здатні помінятися місцями. Це припущення стосується насамперед тих країн, які мають можливість виправити асиметрію у своїх відносинах з так званими «центральною» державами. Мета даної статті полягає в тому, щоб визначити наскільки дана ситуація гіпотетично стосується українсько-російських відносин, які, незважаючи на їх переважно регіональний вимір і асиметричний характер, також піддаються впливу геополітичних трансформацій євразійського та глобального масштабів.

Після розпаду СРСР і утворення СНД українсько-російські відносини стали центральним еле-

ментом у системі міждержавних відносин на пострадянському геополітичному просторі. Розташована в межах так званого східноєвропейського *хартленду*, маючи при цьому значні географічні параметри, доволі потужний економічний і ресурсний потенціал, Україна є діючим регіональним актором, який справляє відчутний вплив на загальноєвропейський процес. Для Росії дана обставина має особливе значення, позаяк без такої ролі України вона сама не в змозі бути системоутворюючим чинником євразійського процесу, зокрема, в контексті безпекової політики у так званих «конфліктно-патогенних вузлах» дуги геополітичної нестабільності Євразії².

Російська стратегія сталого розвитку в XXI ст., яка спрямована на комплексне вирішення економічних, екологічних, ресурсних, науково-технічних і інноваційних завдань шляхом посилення ролі держави, має чітко визначений регіональний напрям. У цьому контексті стабільне співробітництво з основними державами-учасницями СНД розглядається російськими розробниками цієї стратегії як «спілотний полігон» для опрацювання проекту, який може бути запропонований міжнародній спільноті у ситуаціях, що вигідні Росії і країнам Співдружності³.

У політично-правовому аспекті відносини України з Російською Федерацією ґрунтуються на принципах, які визначені в основних державних документах: Декларації про державний суверенітет України, Акті проголошення незалежності України, Конституції України, Основних напрямів зовнішньої політики України, а також підписаному 31 травня 1998 р. Договорі про дружбу, співробітництво і партнерство.

Співробітництво України і Росії спирається на вагому договірно-правову базу, що складається із сотень міждержавних і міжурядових (близько 200) та міжвідомчих документів (близько 300). До визначальних документів українсько-російських відносин належать Договір про економічне співробітництво на 1998-2007 рр. від 27 лютого 1997 р., а також три угоди щодо Чорноморського флоту, Договір про державний кордон від 28 січня 2003 р., Договір про співробітництво у використанні Азовського моря і Керченської протоки від 24 грудня 2003 р., тощо.

Період 2005-2009 рр. не був позначений активним розвитком договірно-правової бази у сфері двосторонніх відносин. Візит президента В.Ющенка до Москви у лютому 2005 р. показав, що Україна того часу віддавала пріоритет розвитку відносин з Європейським Союзом у рамках стратегії інтеграції в європейські та євроатлантичні структури. У зовнішній політиці України однією із актуальних зали-

шалась проблема збереження позитиву відносин з Росією поряд з реалізацією інтегрування в ЄС. Водночас, позиціонуючи стратегію регіонального лідерства, Київ демонстрував свій намір не відступати від проголошених пріоритетів у реалізації офіційної доктрини «європейського вибору» і євроатлантичного курсу. На думку тогочасного українського президента, курс України на євроінтеграцію «не зашкодить Росії та її відносинам з Європою»⁴.

Таким чином, заявлені наміри України щодо євроатлантичної інтеграції та регіонального лідерства були або стратегічними, з великими термінами реалізації, або тактичними, що не мають надійної довгострокової перспективи. Для переведення українсько-російських відносин з так званого «прагматичного» рівня на рівень стратегічного партнерства не було створено ані концептуально-правових, ані реальних політичних умов. По-перше, концептуальний рівень опрацювання «північного» вектору зовнішньополітичної стратегії України був абсолютно неадекватним об'єктивним потребам налагодження та розвитку двостороннього співробітництва. По-друге, у відносинах України і Росії були відсутні наміри шукати компроміси для розв'язання двосторонніх проблем та робити реальні політичні кроки на зустріч один одному. Обидві країни продовжували демонструвати протилежні підходи щодо реалізації своєї державної геополітичної ідентичності та зовнішньополітичної стратегії. Відтак, можна в цілому погодитися з оцінками деяких російських політологів української зовнішньої політики та званого «помаранчевого» періоду: «Зовнішня політика України останніх років є незбалансованою, віддзеркалюючи слабкість української державної влади, котра зорієнтована не на справжнє рішення нагальних проблем українського суспільства, а на імітацію розвитку»⁵.

Ситуація у двосторонніх відносинах почала змінюватися лише після президентських виборів в Україні в 2010 р. і приходу до влади кандидата від партії регіонів В. Януковича. Критичного характеру ці зміни набули в результаті офіційного візиту президента РФ Д. Медведєва в Україну 17-18 травня 2010 р. Підписання так званих «Харківських угод», тобто комплексу двосторонніх міждержавних, міжурядових і міжвідомчих документів про співробітництво у різних сферах фактично надало українсько-російським відносинам статус стратегічного партнерства. Зокрема, у підсумковій заяві з питань європейської безпеки президенти України і Росії висловили намір «активно сприяти створенню загального простору юридично обов'язкових гарантій рівної і неподільної безпеки для всіх без винятку держав євроатлантичного простору, включаючи надійні гарантії для країн, що добровільно

відмовились від ядерних арсеналів, і позаблокових держав»⁶.

Зближення позицій двох держав щодо ключових проблем світової політики свідчить, що характер відносин між ними є максимально наближеним до стратегічного партнерства, оскільки наступним кроком має бути юридично оформлене співробітництво в галузі колективної безпеки. Характерно, що російський президент, перебуваючи в Києві, висловився з приводу перспективи участі України в організації договору про колективну безпеку (ОДКБ). Отже, геополітичні аспекти двосторонніх відносин знову довели свою значущість у справі створення «модернізованої архітектури і єдиної системи безпеки в Євро-Атлантиці», про що заявив президент В. Янукович. Така позиція лідерів двох держав у цілому збігається з позицією Генерального секретаря НАТО Андерса Фог Расмуссена, який заявив у березні 2010 р., що Європа у співробітництві з РФ повинна «створити єдину систему протиракетної оборони від Ванкуверу до Владивостоку»⁷.

Ухвалений Верховною Радою проекту Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» не створює обмежувальних рамок для розбудови держави, в тому числі і на міжнародній арені. Інтеграція України в європейській політичний і економічний простір, а також участь у розвитку європейської системи колективної безпеки на засадах позаблоковості – це збалансована стратегія держави в сучасних геополітичних умовах. Прагнення України уникати залежності від окремих держав, груп держав чи міжнародних структур обумовлено її транзитивним станом, а також історичним минулим. По відношенню до Росії та структур СНД, у яких вона домінує, зовнішньополітичний вектор України залишається концептуально незмінним – взаємовигідне, рівноправне та широкомасштабне співробітництво, що має рівень стратегічного партнерства. Проте далеко не всі вітчизняні фахівці-міжнародники та спеціалісти в галузі українсько-російських відносин погоджуються визнавати їх такими, що мають статус стратегічного партнерства⁸.

Зі свого боку, представники національно-державницької російської наукової еліти вважають політику Російської Федерації щодо країн СНД неефективною і такою, що не забезпечує її геополітичних інтересів. У своїх розробках так званої « нової російської доктрини » вони зазначають, що « стимулювання колишніх республік СРСР до зближення з Росією не може здійснюватися виключно економічними методами ». З метою поглиблення « російського впливу » в країнах-сусідах разом з посиленням дипломатичної активності пропонується розгорнути « цілеспрямовану культурну експан-

сію ». У цьому плані « українському вектору » пострадянської стратегії Росії відводиться особливе місце⁹.

Геополітична ситуація на євразійському просторі в першому десятиріччі XXI ст. характеризується відносною стабільністю та відсутністю діючих конфліктогенних тенденцій. З одного боку, ситуації стратегічної рівноваги в Євразії сприяло призупинення в 2005-2007 рр. процесу розширення НАТО на Схід та збільшення числа країн-членів Європейського Союзу. З іншого, цьому сприяло функціональне зміцнення ОДКБ і Шанхайської організації співробітництва (ШОС) – регіональних структурах, в яких Росія бере активну участь. У цьому плані Україна своїм позаблоковим статусом і розвитком політичного діалогу з Російською Федерацією також зробила чималий внесок у забезпечення стратегічної стабільності в Євразії.

Продовження курсу на європейську інтеграцію разом з участю України в « оновленому » СНД може створити ефект концептуальної амбівалентності, що знову поставить на порядок денний питання про « плюси » і « мінуси » двовекторної стратегії. На нашу думку, перед тим як приймати рішення щодо участі України в тих чи інших формах євразійського співробітництва, слід розглянути сучасну євразійську концепцію (неоевразійство) в контексті її інтерпретації російськими політологами.

Неоевразійство виникло наприкінці 80-х і розширило традиційне поняття євразійства, об'єднавши його з такими парадигмально-методологічними, як традиціоналізм, геополітика, метафізика, теорія « прав народів », « етнічного федералізму », екологія тощо. Згодом неоевразійство стало важливим концептуальним знаряддям російських державотворюючих монополій, яким потребує ефективне моделювання та довгострокова стратегія макроекономічної діяльності, що залежить не від політичної кон'юнктури, а від історичних, географічних і цивілізаційних констант. Неоевразійство справило значний вплив на політичні партії і рухи сучасної Росії – як « лівої », так і « правої » орієнтації. Дана політична ідеологія має своїх впливових прибічників у власних структурах і силових міністерствах Російської Федерації, які будують на євразійській геополітиці багато важливих міжнародних, військових і економічних проєктів. Найбільш послідовний ідеолог неоевразійства – О.Дугін вважає, що головне призначення неоевразійства – стати новим державним світоглядом, основою національної ідеї і загальноросійським політичним суспільним рухом.

У сфері зовнішньої політики неоевразійство передбачає прискорення процесу стратегічної інтеграції. Відтворення на базі СНД солідарного Євразійського Союзу – аналогу СРСР на нових

ідейних, адміністративних і економічних засадах. Стратегічна інтеграція внутрішніх просторів СНД має поступово поширитися на значно більш широкі ареали – країни осі Москва-Тегеран-Делі-Пекін. На західному напрямі неоевразійська політика передбачає пріоритетні відносини з країнами Європи. Значається що на нинішньому етапі євразійська Росія має виступити в ролі визволительниці Європи від американського політичного, економічного і культурного контролю. Для цього передбачається створення стратегічної осі Москва-Берлін Париж у рамках так званої «Європейської Імперії»¹⁰. Східний напрям передбачає активізацію співробітництва з країнами Азійсько-Тихоокеанського регіону, в першу чергу, з Японією.

На планетарному рівні неоевразійство виявляє себе у протистоянні монополярній глобалізації. Мається на увазі, що євразійство замість глобалізації за американським зразком виступає як набір альтернативних проєктів: діалог культур, мультиполярна і регіональна глобалізація. Крім того, всі антиглобалістські тенденції розглядаються як потенційно євразійські. Відтворюючи свою ідентичність, Росія позиціонує себе як прихильник збереження основних цивілізаційних ідентичностей – «Росії не потрібний стандартизований світ, Росії потрібен гармонічний світ, у якому співіснують різні культури»¹¹.

Прибічники сучасного євразійства вбачають у Росії і СНД ядро майбутнього самостійного політичного утворення – «Євразійського Союзу» і евенуально одного зі світових гео економічних поясів – «Євразійський континентальний пояс». Таким чином, неоевразійство – це філософія мультиполярної глобалізації, яка покликана сприяти об'єднанню всіх суспільств і народів у будівництві самобутнього світу, кожна складова якого органічно пов'язана з історичними традиціями і локальними культурами.

Апологети неоевразійства відводять Україні роль якщо не стратегічного союзника, то члена «Євразійського Союзу». Очевидно, що самостійна Україна є важливою умовою того, що Росія ніколи не зможе повернути собі статус не тільки світової, але навіть європейської держави. Характерно, що таку позицію поділяє і Вашингтон, який з метою поширення свого «транснаціонального геополітичного плюралізму» пропонує створити вісь «Париж-Берлін-Варшава-Київ». Уявляється, що внаслідок створення такої європейської політичної конструкції Європа стане «більш політично оформленою і більш передбачуваною»¹².

Практично весь період незалежності в Україні панувала лише одна геополітична парадигма – євроатлантизм і тільки один зовнішньополітичний

вектор – євроінтеграція. Якщо євроатлантизм є проявом американоцентричного глобалізму, то євроінтеграція є втіленням континентального регіоналізму, спрямованого на посилення європейської геополітичної ідентичності. Європейський вибір України, а точніше, вибір українського політичного істеблішменту – це коливання між цими двома напрямками глобальної стратегії, котре поступово перетворилось на геополітичну дилему. Проте європейський напрям в якості пріоритету зовнішньої політики України набув доктринального змісту і зафіксований у низці державних нормативних документах¹³.

Певний час євразійський вектор державного будівництва та співробітництва в рамках СНД розглядався Києвом як суто російський проєкт, мета якого – поновлення політичного й економічного домінування Росії на пострадянському просторі. Деякі вітчизняні політологи зазначали, що «у політичній ідеології України міцно утвердилося сприйняття намірів Росії як імперських, тобто зближення з нею автоматично означає втрату незалежності й суверенітету України»¹⁴. Негативне ставлення до неоевразійських геополітичних конструкцій російських політологів і політиків сприймається в Україні як імператив національної свідомості і державної політики. Євроцентристська спрямованість державного розвитку України формує відповідне ставлення до теорії й практики євразійської інтеграції як в межах СНД, так і на міжрегіональному рівні. ЄврАзЕС, ШОС та інші діючі моделі інтеграції на просторі Євразії за участю Росії й досі розглядаються українським політикумом як антизахідні за своєю спрямованістю і такими, що не мають перспективи. Очевидно, що такі ідеологічно заангажовані та архаїчні погляди щодо Росії, які належать до політичних фобій часів Української Народної Республіки, в умовах глобальних трансформацій не можуть бути раціональними засадами розвитку співробітництва між двома стратегічними партнерами.

Стратегія розширення НАТО на Схід та її послідовна реалізація на початку нового тисячоліття внесли певні корективи у концептуальні підходи та зовнішньополітичну практику України з питань євразійства. Питання «з ким бути» - цей «український політичний гамлетизм» сьогодні вирішується в якісно нових геополітичних умовах. З одного боку, це євразійська реальність, тобто посилення транснаціонального співробітництва та активізація інтеграційних процесів на просторах Євразії. З іншого, це економічна взаємодія в рамках СНД і розширення співробітництва між європейськими та азійськими суб'єктами міжнародних відносин.

Втім і уряд, і корпоративний сектор в Україні

тільки починають розуміти, що залишатися на узбіччі світових і регіональних інтеграційних процесів не вдалося жодній країні Заходу чи Сходу. Здатність синхронізувати себе з процесами, що пов'язані з глобальними й регіональними факторами, вміння адаптувати свої внутрішньополітичні плани та проекти до глобальних геостратегій визначає не лише конкурентоспроможність економіки країни, але й створює умови для збереження власної національної ідентичності.

Застарілі уявлення про національно-державну стратегію в умовах кризи міжнародного порядку стають дедалі більш небезпечними і загрожують Україні «шоком глобалізації». У той же час, ні політичний істеблішмент, ні суспільство в цілому не мають обґрунтованої відповіді на питання – навіщо Україні взагалі брати участь в інтеграційних проєктах на кшталт ЄС чи ЄП. Замість реального визначення у багатомірному світі нових викликів і можливостей, і влада, і опозиція продовжують використовувати ірраціональні політичні стратегії:

- боротьба за східний (євразійський) і західний (євроатлантичний) вектори економічної і політичної інтеграції, в умовах коли обидва вектори є лише похідними від включення країни в процеси транснаціональних відносин та глобалізації;

- намагання залучити зовнішньополітичних гравців на поле внутрішньополітичної конкуренції, нехтуючи національними інтересами і звужуючи «коридор можливостей» для країни в майбутньому;

- перехід від економічної автаркії до фронтальної інтернаціоналізації всіх форм життєдіяльності держави підмінюється вибором між «тоталітарним Сходом» і «ліберальним Заходом»;

- імітація повномасштабної інтеграційної діяльності шляхом участі в нежиттєздатних і паліативних регіональних структурах на кшталт ГУАМ і ОЧЕС.

Зрозуміло, що для України забезпечення соціальної модернізації лише завдяки використанню геополітичних факторів не є раціональним з погляду її історичного досвіду боротьби за незалежність. Цей досвід показав, що дилема українського «політичного гамлетизму» – «з ким бути» частогусто ставала на заваді самостійності та незалежності. **Свої подальші геополітичні та геоекономічні змагання Україна повинна здійснювати, спираючись на стратегію національного розвитку та національну ідентичність, враховуючи власний досвід розбудови державності, а також використовуючи кращі зразки європейської та інших ефективних моделей суспільної модернізації.** Функції глобалізації у цьому сенсі полягають в тому, що вона створює додаткові умови для запозичення та раціонального

використання іноземного досвіду модернізації.

Україна як середня регіональна держава, що межує зі Сходом та Заходом, з об'єктивних причин мусить здійснювати позаблокову геополітичну стратегію. Віддавати перевагу одному з напрямів є нерациональним і небезпечним, оскільки це може привести Україну до стратегічної конфронтації з одним із двох «центрів сили», а також до геополітичного та геоекономічного регресу.

Сучасна зовнішня політика України має ґрунтуватися на засадах максимально оптимізованої та збалансованої багатовекторності, що інституціонально та функціонально пов'язано з перетворенням її на самостійного гравця в системі міжнародно-політичних координат Євразії. Курс на позаблокову політику з метою недопущення нових розподільних ліній в Європі свідчить про те, що Україні доведеться зіграти важливу роль у збереженні міжнародного балансу та недопущенні протистояння між Росією та НАТО у майбутньому. Подолати евентуальні загрози геополітичної конфронтації в Євразії Україні допоможе поновлення корпоративних відносин з її головним торгово-економічним партнером, а також реалізація нової зовнішньоекономічної стратегії на міжнародній арені. Результатом такої корпоративної стратегії стане соціально-економічна модернізація української держави і довгоочікувана стабільність у відносинах між основними гравцями на пострадянському геополітичному просторі.

У контексті зазначеного вище можна зробити висновки, які об'єктивно спрямовують на здійснення наступних завдань:

- орієнтація на геополітичну ідентичність і геополітичні інтереси України як визначальні фактори державотворення та зовнішньополітичної діяльності;

- проведення масштабної суспільної модернізації, яка потребує врахування наслідків трансформації геополітичної ідентичності та геополітичних інтересів України під впливом глобалізації;

- продовження курсу на реалізацію системи національної оборони та безпеки в контексті базових геополітичних інтересів України;

- набуття асоційованого, а згодом повноправного членства в Європейському Союзі має бути стратегічним пріоритетом на сучасному етапі розбудови держави;

- участь у формуванні системи європейської системи колективної безпеки та продовження конструктивного співробітництва з НАТО за умов дотримання Україною політики позаблоковості;

- прискорення процесу комплексного адаптування країни до європейської системи суспільно-правових відносин;

- здійснення заходів, спрямованих на подолання

комплексних ризиків євроінтеграційної політики;
- набуття статусу асоційованого члена ЄврАзЕС у межах, які дозволяють рухатись євроінтеграційним курсом;

- активізація регіонального комунікаційного співробітництва у форматі Україна – Білорусь – Росія;

- розширення політико-правових можливостей для участі в євразійському торговельно-економічному, інноваційно-технологічному та інвестиційному співробітництві;

- подальший розвиток торговельно-економічного співробітництва з країнами Чорноморсько-Каспійського регіону, ОЧЕС і ГУАМ з метою створення євразійського транспортного коридору;

- опрацювання заходів щодо можливості вступу України у Форум Азія – Європа (АСЕМ) та Шанхайську організацію співробітництва (ШОС).

Дані положення частково знайшли відображення в Законі України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», який був внесений Президентом України та згодом ухвалений Верховною Радою України. Подальше розширення й поглиблення взаємної і рівноправної співпраці між Україною та Росією в масштабах Євразії є можливим за умов позитивного сприйняття політики стратегічного партнерства не лише владними структурами двох держав, але й на рівні широкого політичного та громадського загалу в обох країнах.

ПОСИЛАННЯ

- ¹ Zakaria F. The Post-American World. – N.Y.: W.W. Norton & Company, 2008. – 292 p.
- ² Анненков В.И., Баранов С.Н., Важнов О.Ю., Лаптев В.Б., Сергеев Н.А. Безопасность России: геополитические и военно-политические аспекты. Учебное пособие. – М.: РУСАВИА, 2006. – С.198-199
- ³ Стратегия и проблемы устойчивого развития России в XXI веке / Под ред. А.Г. Гранберга, В.И. Данилова-Данильяна, М.М. Циканова, Е.С. Шопхоева. – М.: ЗАО «Издательство «Экономика», С.94-96
- ⁴ РИА «Новости». – 2005. – 23 февр.
- ⁵ Жильцов С.С. Украина: перегрузка... / С.С. Жильцов. – М.: Восток – Запад, 2009. – С.435.
- ⁶ «2000». – 2010. – 21 мая.С.А.7.
- ⁷ «2000». – 2010. – 21 мая.С.А.7.
- ⁸ Чекаленко Л.Д., Федуняк С.Г. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів) / Л.Д. Чекаленко, С.Г. Федуняк. – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. – С.210-214.
- ⁹ Новая русская доктрина: Пора расправит крылья / Аверьянов В.В. и др. – М.: Яуза; Эксмо, 2009. – С.248-253.
- ¹⁰ Анненков В.И., Баранов С.Н., Важнов О.Ю., Лаптев В.Б., Сергеев Н.А. Безопасность России: геополитические и военно-политические аспекты. Учебное пособие. – М.: РУСАВИА, 2006. – С.235
- ¹¹ Новая русская доктрина: Пора расправит крылья / Аверьянов В.В. и др. – М.: Яуза; Эксмо, 2009. – С.33.
- ¹² Анненков В.И., Баранов С.Н., Важнов О.Ю., Лаптев В.Б., Сергеев Н.А. Безопасность России: геополитические и военно-политические аспекты. Учебное пособие. – М.: РУСАВИА, 2006. – С.385.
- ¹³ Чекаленко Л.Д., Федуняк С.Г. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів) / Л.Д. Чекаленко, С.Г. Федуняк. – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. – С.102-103.
- ¹⁴ Чекаленко Л.Д., Федуняк С.Г. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів) / Л.Д. Чекаленко, С.Г. Федуняк. – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. – С.211.

Shergin S.O. Ukraine and Russia in the Eurasian context paradigm / Diplomatic Academy of Ukraine, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine.

In the article the main directions of Russian-Ukrainian cooperation. The author examines the challenges and milestones of cooperation between Ukraine and the Russian Federation.

Keywords: Ukraine, the Russian Federation, the Ukrainian-Russian relations, political cooperation, the Eurasian paradigm.

Шергин С.А. Украина и Россия в контексте евразийской парадигмы развития / Дипломатическая академия Украины при МИД Украины.

В статье рассмотрены основные направления российско-украинского сотрудничества. Автор анализирует проблемы и основные этапы сотрудничества между Украиной и Российской Федерацией.

Ключевые слова: Украина, Российская Федерация, украинско-российские отношения, политическое сотрудничество, евразийская парадигма.

Стаття надійшла до редколегії 04.03.2010

Прийнята до друку 25.05.2010